

Den svenske idrætsmodel til eksamen

Centrum för idrottsforskning och uppdraget
att följa upp statens stöd till idrotten

Johan R Norberg, fil dr i historia

Docent i idrottsvetenskap, Malmö högskola

Utredare, Centrum för idrottsforskning

Johan.norberg@mah.se

Den skandinaviska idrottsmodellen – några gemensamma kännetecken

Folkrörelsetradition

Statens stöd till idrotten
– ett led i välfärdspolitiken

Statlig styrning vs
föreningsidrottens
autonomi?

Den skandinaviska idrottsmodellen – några olikheter

Organisering

Pluralism (Danmark)

Sammanhållning

(Sverige, Norge)

Rättslig reglering

Lagstiftning (Danmark)

Ej lagstiftning (Sverige, Norge)

Elitstöd

Centraliserat (Danmark, Norge)

Decentraliserat (Sverige)

Finansiering

Spelmedel (Danmark, Norge)

Skattemedel (Sverige)

Staten och idrottsrörelsen i Sverige under 1900-talet:

”ett implicit kontrakt”

Staten och idrottsrörelsen har
delvis motsatta intressen
...och måste respektera detta

Idrottsrörelsen ska
vara självständig
...men samtidigt ta
ett samhällsansvar

Staten ska stödja
idrottsrörelsen
...men inte styra

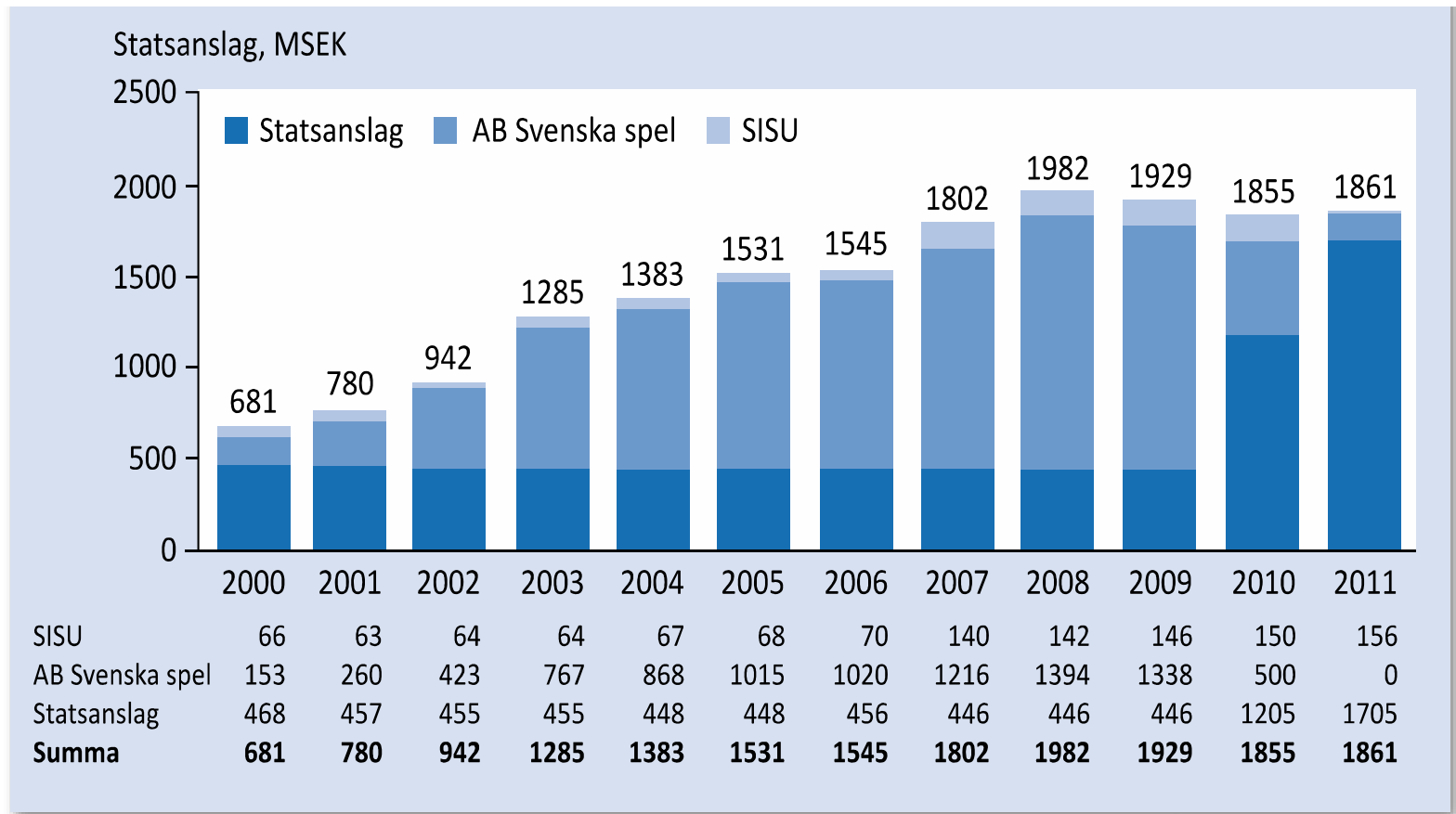
Resultat?

Ett omfattande stöd, men
Vagt formulerade statliga mål
Ej regelbunden uppföljning

Förändringar i den svenska idrottspolitiken under 2000-talet

1. Kraftigt ökat statligt stöd

Statens stöd till idrotten i Sverige 2000-2011 (MSEK)

Förändringar i den svenska idrottspolitiken sedan 1990-talet

1. Kraftigt ökat statligt stöd
2. Införelse av *målstyrning* i den offentliga förvaltningen

Mål för statens stöd till idrotten (sedan 1999)

Bidraget ska

- utveckla ungas intresse för motion och idrott
- bedrivs ur ett barnrättsperspektiv
- göra det möjligt för alla att utöva idrott och motion
- främja god hälsa
- skapa lika förutsättningar för pojkar och flickor
- främjar integration och god etik
- aktivt motverkar dopning
- stärka elitidrottares internationella konkurrenskraft (2009)

Förändringar i den svenska idrottspolitiken sedan 1990-talet

1. Kraftigt ökat statligt stöd
2. Införelse av *målstyrning* i den offentliga förvaltningen
3. Ökad statlig styrning (Handslaget, Idrottslyftet)
4. System för uppföljning av statens stöd till idrotten

Centrum för idrottsforskning (CIF)

CIF är ett vetenskapligt råd med uppgift att initiera, samordna, stödja och informera om forskning inom idrottens område

Sedan 2010 har CIF även ansvar att *följa upp* statens stöd till idrotten

En uppföljning i två delar

1. En översiktlig uppföljning via s.k. indikatorer
 - Ge ett fågelperspektiv
 - Bygga på befintlig statistik
 - Spegla målen för statens stöd till idrotten

Målområden:

- 1: Idrotten som folkrörelse
- 2: Idrottens betydelse för folkhälsan
- 3: Allas lika förutsättningar till deltagande
- 4: Fostran till demokrati, ansvarstagande och etik
- 5: Idrotters internationella konkurrenskraft

Målnråde 1. Idrotten som folkrörelse

Tabell 4.1.1. Riksidrottsförbundets medlemmar år 2000–2010, 7–70 år (i parentes anges andel av samtliga i befolkningen)*

År	Alla medlemmar	Aktiva	Passiva	Samtliga i urvalsgruppen
2010	3 291 000 (43,8)	2 384 000 (31,7)	907 000 (12,1)	7 507 000 (100)
2009	3 307 000 (44,3)	2 334 000 (31,3)	973 000 (13,0)	7 462 000 (100)
2008	3 083 000 (41,6)	2 155 000 (29,1)	928 000 (12,3)	7 407 000 (100)

Tabell 4.1.14. Aktiva som ledare, tränare, styrelsemedlem i en idrottsförening

Minst ett uppdrag	2010	%	2005	%	2000	%
Män	459 000	66	416 600	65	448 300	74
Kvinnor	239 000	34	222 300	35	159 100	26
Totalt	695 000	100	638 900	100	607 500	100

Källa: Svenska folkets tävlings- och motionsvanor

Tabell 4.1.12. Idrotter med flest deltagartillfällen år 2010 fördelat på flickor och pojkar (%)

Idrott	Deltagartillfällen	Flickor (%)	Pojkar (%)
Fotboll	18 186 771	30	70
Innebandy	5 203 419	30	70
Ishockey	4 166 455	4	96
Ridsport	3 023 765	96	4
Handboll	2 877 699	52	48
Basket	2 582 849	46	54
Gymnastik	2 061 346	86	14

Målområde 5 Idrotters internationella konkurrenskraft

Tabell 4.5.1. Elitaktiva på landslagsnivå år 2009–2010

År	Antal landslagsaktiva	Deltagare i VM eller motsvarande	Kvinnor/män som deltagit i VM eller motsvarande
2009	3 094	2 259	862/1 397
2010	3 024	2 278	848/1 430

Tabell 4.5.3. Specialidrottsförbund med flest medaljer i VM eller motsvarande år 2010

Förbund	Medaljer
Racerbåtförbundet	20
Handikappidrottsförbundet	19
Skidförbundet	15
Mångkampsförbundet	13
Budoförbundet	11
Bågskytteförbundet	10

Tabell 4.5.8. Specialidrottsförbund med högst respektive lägst kostnader för landslagsverksamhet år 2010

Högst kostnader		Lägst kostnader	
Fotbollförbundet	119 000 000	Racerbåtförbundet	207 000
Skidförbundet	56 513 000	Sportdykarförbundet	213 000
Ishockeyförbundet	34 708 000	Dartförbundet	264 000
Ridsportförbundet	19 151 000	Isseglarförbundet	305 000
Friidrottsförbundet	16 600 000	Frisbeesportförbundet	333 929

En uppföljning i två delar

1. En översiktlig uppföljning via s.k. indikatorer
2. Kvalitativ uppföljning via tematiska fördjupningsstudier
 - Punktinsatser i aktuella frågor
 - Regeringen beslutar vilka frågor som ska studeras

2010:

...studera i vilken utsträckning idrottens barn- och ungdomsverksamhet beaktar och främjar ett *barnrättsperspektiv*

2011:

En analys av det samlade elitstödet utformning och verkan

...och analysera i vilken omfattning människor med annan kulturell och etnisk bakgrund ska bli delaktiga i idrotten

2012 (pågående):

En analys av vad som kännetecknar bra föreningsdriven idrottsverksamhet som får unga att vilja fortsätta idrotta.

Resultat?

Synliggör viktiga idrottspolitiska frågor

Ett stöd till regeringen i dess politikutformning och resultatbedömning

Stärkt forskningens roll i idrottspolitiken

...och förhoppningsvis även utgör ett stöd i idrottsrörelsens eget utvecklingsarbete